СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 119. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 22-го травня 1936. — VOL. XLIV. No. 119. Jersey City, N. J., Friday, May 22, 1936. THREE CENTS

ДВА БЮТЬСЯ, А ТРЕТІЙ МОЖЕ ВТРАТИТИ

НЮ ЙОРК. — Стейтовий сенатор Кінслі зробив міському Бюру Праці докір, що воно занадто дбає про не-горожан, у той час, коли американські горожани потребують негайної помочі. Він також домагався від Бюра списку, скільки чужинців воно має на удержанні або на роботі. Бюро обіцяло такий спис скоро подати. Та тут вмішалися вищі власти, Т. Е. Р. А., від яких згадане Бюро побирає 40% своїх фондів. Вони загрозили, що коли Бюро буде робити ріжницю між горожанами і не-горожанами, то вони, на основі Акту Вікса, який каже, що „у несенні помочі безробітним не можна робити расових, релігійних, політичних чи горожанських ріжниць", не дадуть Бюру більше грошей.

УКРАЇНЦІ НА МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВІ МАРОК.

НЮ ЙОРК. — На міжнародній виставі філятелістів, що відбулася в Ню Йорку від 8—17 травня, були заступлені також українці. У відділі часописів був „Український Філятеліст", що виходить під редакцією Турина; у відділі марок була колекція українських почтових марок п. А. Штомана, яка здобула бронзову медалю. Серед бізнесменів був п. Е. Вировий, відомий український філятеліст, що спеціяльно на ту виставу приїхав з Европи.

ЛЕМАНЯДА.

ОЛБАНІ. — Велика частина нюйорської преси подала грубими буквами, що ґубернатор стейту Ню Йорк, Леман, не буде кандидувати в наступних виборах. Ця преса висказала свій превеликий жаль з приводу цього й піднесла великі заслуги Лемана для стейту. „Ню Йорк Таймс" навіть каже, що це буде тяжка втрата для демократичної партії, втрата, що її не буде ким заступити.

Президент Рузвелт висказав також свій жаль з приводу цього, та додав, що ґубернатор Леман може ще змінить своє рішення. В той сам час преса подала вістку, що брат ґубернатора, Артур Леман, записав на ріжні жидівські ціли $250,000.

ЗЧИНИЛИ БУРЮ У БЮРІ ПОМОЧІ.

БРУКЛИН, Н. Й. — У той час, як вищі власти загрозили Бюру Помочі стриманням дальшого фінансування, в одному з льокалів цього бюра безробітні влаштували демонстрацію за підвишку помочі. Демонстрація скоро обернулась у правдиву боротьбу. Біля 40 демонстрантів забарикадувалися в Бюрі і не хотіли відти відходити. Закликали поліцію, але демонстранти не хотіли послухати й поліції. Вивязалася рукопашна боротьба, в якій був ранений один поліцай і шість демонстрантів. Остаточно їх усіх розвезено патрулькою: одних до шпиталю, а других на поліційну стацію.

НОВІ ПРОЄКТИ МОЖУТЬ СТВОРИТИ НОВІ ЗАНЯТТЯ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — На зїзді промислових дослідників директор лябораторій компанії „Дженерал Моторс", Чарлз Кімеринґ, сказав, що нинішнє безробіття, яке числить поверх 10,000,000 людей, можна булоб легко усунути, якби підприємці замісць витрачувати великі суми на уліпшення самої продукції, витрачували трохи грошей на винайдення якихось нових продуктів і вслід за тим на створення нових галузей промислу.

РОЗТРИНЬКУЄ АВТОРИТЕТ ПРОВОДУ.

ВАШИНҐТОН. — Пан Маріян Зьончек, конґресмен з демократичної партії, який старається бути популярним, поповнюючи ріжні штубацтва, вистроїв нову „штуку" й знищив умеблювання одної жінки, в якої винаняв був помешкання. Цей пан Зьончек уже перед тим написувався такими „геройствами", що укусив раз шофера за ніс, то прилюдно між людьми хлептав зупу з тарілки, то бундючно ламав приписи вуличного руху, а за границею ображав чужинців. Цей новомодний „заступник народу" каже, що „в демократичнім краю нарід дістає те, чого бажає", і що він знає краще, як тому народові служити.

ЛІПШЕ ПІЗНО, ЯК НІКОЛИ.

НЮ ЙОРК. — У Карнеґі Гол відбулося закінчення нового року учнів Школи для Дорослих, у якому взяли участь біля 5,000 осіб. 115 учнів за добру і пильну науку дістали в нагороду медалі. Серед тих що покінчили нарешті науку, була одна прабабка, 30 бабунь, 83 матерей і один батько. Учні рекрутувалися зпоміж 36 національностей.

ВІРТЕ, АБО НІ.

СЕЙНТ ЛУІС (Мізурі). — На зїзді лікарів психіятрів, себто тих, що займаються лікуванням умових недуг, професор Ґолі сказав, що найбільший відсоток божевільних людей є серед нежонатих, а не серед тих, що подружилися, як дотепер думали. Склонні до божевілля не хочуть женитися, бо в них є підсвідомий страх перед відповідальністю.

ЩО КАНАДА ЗИСКАЛА В ОСТАННІЙ ВІЙНІ.

Ті, що інтересувалися питанням грошевих витрат Канади у світовій війні, завдали собі труду й обрахували, що останяя війна коштувала Канаду $4,341,488,904. На цю страшну цифру складаються отсі видатки: 1) на безпосереднє ведення війни Канада викинула $1,696,898,652; 2) на пенсії для поранених, вдовиць і сиріт $641,836,554; 3) на приміщенння воєнних ветеранів у цивільній службі $223,691,732, в тім зараховані видатки, получені з адміністрацією; 4) на приміщення воєнних ветеранів на фармах $24,848,528, в тім зараховані адміністраційні видатки канцелярій, що тим займалися; 5) на гроби по побитих і померлих від ран $4,811,287; 6) експльозія в Ґаліфаксі принесла втрати $6,000,000.

Самих відсотків від воєнних довгів Канада до 1935 р. видала $1,743,402,150. Отже разом через війну Канада задовжилася на суму $4,341,488,904.

Притім не треба забувати, що в обороні Франції згинули 60,000 канадійського мужеського населення.

Статистика виказує, що доміняльний уряд з кождого доляра, зібраного при податках, платить сорок центів на рахунок воєнного довгу. Отсе ті воєнні зиски, якими Канада може похвалитися.

УЖИЛИ ДИМУ НА СИҐНАЛ ДЛЯ ЛІТАКА.

Клуби густого диму з соломи, що збивалися просто вгору, показали пільотові Ч. Скінерові, де знаходиться фарма Дж. Дона. На той сиґнал він спустився своїм літаком прямо на подвіря фармера. Скінер забрав фармерів і їх 12-літню доньку, яку відвіз з поспіхом до Загального Шпиталю в Реджайні на лікування хребта. В Реджайні виїхав їм назустріч амбулянс.

ВАЖНА ЗМІНА У ЗАКОНІ ПЛАТЕНЬ ДЛЯ МАТЕРЕЙ.

Альбертійська леґіслятура приняла поправку ліберального посла О'Конора, що відноситься до закона про платні для матерей. На основі цеї поправки кожна жінка, опущена впродовж 5 літ своїм мужем без жадної причини, має право домагатися материнської платні. Дотепер таке опущення мужем мало тревати 7 літ.

ЯКІ БУВАЮТЬ КЛЮБИ.

Анґлія славна своїми клюбами. Що року засновують там нові клюби, з іншою метою. Найславніше своїми клюбами ґрафство Йоркшір. Саме там повстав недавно клюб — „пантофлярів", себто чоловіків, які дома у приняві своїх жінок не мають голосу. Осідок цього клюбу — Ґаліфакс. Уже в першім місяці до клюбу зголосилось дуже багато членів. У чому завдання цього клюбу, досі точно невідомо. Бідні чоловіки будуть імовірно мати право у клюбі жалітись на кривди, які відчувають дома. У Ґаліфаксі є ще „Клюб духових жебраків", у Гадерсфілді „Клюб брехунів", у Шефілді „Клюб нереванів" і в Бедфорді „Клюб мужчин на 6 стіп заввишки".

НЕ ДОПУСКАЮТЬ КОМУНІСТА ДО ПРОМИСЛОВО-РОБІТНИЧОЇ РАДИ.

Едмонтонська торговельно-промислова рада рішила, що делеґат столярської юнії, Дж. Лейкман, не може належати до ради, бо є членом комуністичної партії. Це вже третій раз від початку цього року піддержала згадана рада рішення президента К. Берґа, який не допустив Лейкмана на засідання ради. Лейкман це вічний кандидат комуністичної партії на посадника міста або міського радного.

ТРЕБА ЛІЗІ — СИЛИ.

В Парижі зібралися ріжні дипльомати в приватнім дипльоматичнім клюбі і радили над Ліґою Націй. Прийшли до переконання, що її треба розвязати, або дати їй таку силу, щоб її рішення були виконувані.

ТРЕБА ВМІТИ В ЧАС УРОДИТИСЬ.

20 літ тому виїхав із мадярського міста Кечкемет робітник-селянин Янош Барабаш, імовірно наш земляк, з жінкою до Південної Америки. У грудні минулого року вмер він несподівано в Буенос Айрес і вдова рішила вернутись на батьківщину. Її сестра прислала їй гроші на дорогу і Барабашова сіла на італійський пароплав. У дорозі вродила вона сина, назвавши його Віктором Емануелем. Між пасажирами зробили збірку на маму та дитину і за кілька годин дістала вдова 20,000 лір. Коли вона приїхала до Кечкемет, дістала повідомлення, що італійська держава призначила на виховання молодого Віктора Емануеля 65,000 лір, які лежать в італійськім банку. Крім цього корабельне товариство, до якого належить корабель, де вродився хлопець, заявило, що прийме хлопця від 12 року життя до себе на службу.

МІСТО ЗАОЩАДИЛО $1,000,000.

Торонто веде від довшого часу заходи, щоб вичистити лісту допомоги із незаслугуючих на допомогу людей. За короткий час місто позбавило 16,000 осіб прав допомоги. На тім місто заощадило кругло один міліон долярів на рік на самих харчах. Спеціяльні інспектори ще дальше ведуть виполювання галапасів. Міністер праці Крол стоїть на становищі: „Як працюєш, то зароби стільки, що ти вижив, а ні то цілком не працюй, то дістанеш підмогу". В місті сьогодні знаходиться біля сто тисяч осіб на публичній допомозі.

УРОДИЛОСЬ ДИВОВИЖНЕ ЛОША.

На фармі Френка Влайлендера, що мешкає на схід від МекЛавд (Алберта, Канада), вродилось на днях лоша, яке не мало передніх ніг. Замісць правої передньої ноги мало воно шість-цалевий кикоть, а замісць лівої передньої ноги лиш малий значок. Поза цим лоша було сильнє і добре розвинене. По 2 днях його вбито.

ПЛАКАВ НА ВИД РІДНОГО СЕЛА.

З відвідин у Галичині вернувся до Торонта Юрій Гуменюк, власник кравецького заведення, котрий поділився у місцевій анґлійській пресі своїми враженнями з подорожі. Між іншим звірився п. Гуменюк, що на вид його рідного села, Завідча, він розплакався, так поразила його ріжниця того села, яким його бачив тепер, у порівнанню з тим, що по війні оставив. Польський лад довів його село до жебрацького стану. Люди в селі виглядають мов духи, голодують. До того польська влада їх переслідує. Всі вижидають війни, яка доведе до змін, і люди держаться кріпкого переконаання, що в надходячій війні повстане знову Українська Держава. Орієнтація людей опирається більше на власні сили, ніж на чужі держави, говорив п. Гуменюк.

ХОЧЕ, ЩОБ ЙОГО ВКУСИЛА „ЧОРНА ВДОВА".

На днях один з мешканців Вінніпеґу знайшов у своїм домі рід дуже трійливого павука, названого „чорною вдовою". Від трійла цього павука люди помирають. Згаданого павука передали професорові Р. А. Варденові з манітобського університету і він хоче робити експерименти з павуком. До професора зголосився безробітний Чарлз Смит з офертою, щоб професор дозволив павукові його вкусити. На пояснення професора, що укушення може бути смертельне, Смит відповів, що він про це не дбає, бо вже від пятьох літ є без праці і всі з його ближчої рідні повмирали. Смит далі казав: „Я є тільки робітником і ніхто не буде відчувати моєї втрати, а можливо, що на моїм досліді людство скористає. Заки помру, я хотів би щось корисного зробити".

Покищо професор іще не дав своєї згоди перевести експеримент укушення трійливим павуком.

ВИПРОЦЕСУВАВ ПІВ МІЛІОНА, А ВТРАТИВ 700 ТИСЯЧ ЗЛ.

Окружний суд у Львові оголосив присуд у процесі Рудрофа, власника брідських лісів, який відкликався від присуду городського суду у справі наложеної на нього міліонової грошевої кари за фальшиві податкові зізнання. Присуд другої інстанції змінив присуд городського суду настільки, що кару арешту з одного року зменшив на 3 місяці, а гривну у висоті 8 і пів міліона зл. зредукував до 8 міліонів. Зате одночасно засуджено його на заплату судових коштів в обох інстанціях на 1,200,000 зл.

ДИПЛЬОМИ НІМЕЦЬКИХ МАТЕРЕЙ.

Управитель округи Франконія видав розпорядок, що кожній матері четверо дітей признає дипльом німецької матери. По всіх урядах, бюрах, залізницях, трамваях, а навіть склепах мають трактувати таку матір упривілеєним способом, віддаючи їй усюди першенство.

ЧЕСЬКА ВЛАДА ТАКИ ЗАБОРОНИЛА НАЗВУ „УКРАЇНСЬКИЙ"

ПРАГА (Чехословаччина). — Запало рішення найвищого адміністраційного суду в Празі в справі вживання назви „український" на Закарпатті, яке покриє навіки ганьбою Чехів і їхню державу. Цей суд затвердив рішення міністерства внутрішніх справ, що назва „український" у відношенні до закарпатських українців протизаконна у Чехословаччині.

„ДІЛО" НАЗИВАЄ ЦЕ „ЧОРНОЮ ПЛЯМОЮ".

ЛЬВІВ. — „Діло", подаючи про рішення найвищого адміністраційного суду в Празі в справі заборони назви „український", пише, що „в історії молодої демократичної републики цей присуд залишиться чорною плямою на тлі ще так недавніх чехословацьких визвольних змагань. Нарід, що сам мусів боротися колись за своє імя і відпекуватись накиненої йому згірдливої назви „беми" (Беґме замісць Чехе), нарід котрий щойно перед 18 роками сам визволився зпід чужого панування та осягнув свою державну самостійність, цей нарід у власній державі забуває нині за гіркий історичний досвід недавньої минувшини. „Згідно з чеським рішенням, як пише „Діло", закарпатські українці можуть себе довільно називати русинами, малоросами, русскими, карпаторускими, карпаторосами і тим подібними „тутошняками". Зате не вільно закарпатським українцям називати себе українцями, бо ця назва одинока обєднує їх, освідомляє і робить з них силу. А це не до вподоби для тих „власть імущих", що призвичаїлись бачити в закарпатському українському населеиню темну, роздріблену й податливу масу без почуття свідомости своєї національности. Ось у тім і причина заборони назви „український" — пише „Діло".

СПОВІДЬ МАЛЮЦИ НА СУДІ.

ЛЬВІВ. — Українські часописи подають точні звіти з апеляційної розправи в справі варшавського присуду за вбиття міністра Перацького. Особливо точно передають те, що сказав тепер на суді підсудний Малюца, що передше „засипав" своїх товаришів. Малюца тепер говорив таке: „Всі бачать довкола себе марево Малюци, який хотів усіх загубити, бачать його як зрадника. Те, що я пережив у слідстві, не могло вплинути на те, щоб я міг бути зрівноважений. Ще й нині я тієї рівноваги не маю. Я обтяжував інших, маючи на увазі своє власне добро". Далі казав він, що був тоді психічно заломаний, а „така людина кожного дня говорить інші речі". І тому його попередні зізнання, як от щодо Лебедя, треба вважати твором фантазії заломаної людини. При кінці Малюца сказав: „Тактика Малюци була страшна, бо завела на лаву підсудних оцих людей".

„ТАРАС БУЛЬБА" НА КИЇВСЬКІЙ СЦЕНІ.

ЛЬВІВ. — Українські часописи доносять з Києва, що київський театр опери й балету приготовляє виставу опери М. Лисенка „Тарас Бульба", очевидно в совєтській перерібці. Поет Максим Рильський працює над новим текстом опери. Над новою музичною редакцією опери працює композитор Л. Ревуцький, над орхестрацією композитор Б. Лятошинський.

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА УГОДА В ПРАКТИЦІ.

ЛЬВІВ. — Відомий пропаґатор польсько-української згоди, д-р Степан Баран, пише в „Ділі" про полонізацію Тернопільщини чи взагалі Поділля. Як відомо, в Тернополі існувала 32 роки українська державна ґімназія. Польська влада її закрила, бо там знайдено „українських революціонерів". Оті ґімназійні ученики — „революціонери" станули перед судом. Всіх їх суд звільнив від вини і кари. Але ґімназію розвязано. Додамо, що в осередку українства, себто в Тернополі, є чотири польські ґімназії, а в тернопільськім воєвідстві, де більшість населення становлять українці, є 13 польських державних ґімназій, а ні одної української. Очевидно, що є ще повно інших недержавних польських ґімназій з правами публичних шкіл, які удержуються з податків українського населення.

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ЗДВИГ ГУЦУЛЬЩИНИ.

КОЛОМИЯ (Галичина). — Дня 5 липня відбудеться в Коломиї Просвітянський Здвиг Гуцульщини, получений з виставою гуцульського мистецтва. Будуть виклади і прогульки в гори.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає відпис оригінального оречення копичинецького старости, яким забороняється о. Іванові Бриковичеві з Кривенького, повіт Копичинці, під загрозою грошевої кари або арешту виготовляти списи померлих українською мовою. Треба писати „паньствовою" мовою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as nd Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
A cepted for nailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ПОЛЬСКА НА МОРЖУ"

У Советах „танцюють", а в Польщі „пливають". Як одні так і другі хочуть тим чином відвернути увагу своєї власної суспільности і заграниці від дійсности і дурити себе й інших поліпшенням відносин, скріпленням сил і могутністю.

Польща триюмфує, що розбудувала морську пристань Ґдиню, що має свою фльоту та що ось тепер стрінуться на океані два великі польські люксусові кораблі: „Пілсудскі" і „Батори". Ми очевидно не дивуємося виявам патріотизму з боку польських патріотів. Це зовсім природне явище. Та дозволимо собі глянути на „Польскен на моржу" — реальними очима. А з того боку ми таки раді, що Польща, яка нас гнобить, далі живе самодурством, що вона далі — пливає.

Польща таки дійсно пливає по воді, а не стоїть на землі. Це пізнати от хочби з того, що пише „Наш Пшеґльонд", у якім читаємо таке:

„Щораз настирливіше насувається питання: чи взагалі існує якийсь санаційний табор, який гідно репрезентував би суспільство і з яким можнаб числитися в реальному правлінні? Глибокі суперечности й гострі спори між пілсудчиками стають щораз гострішi; кожне крило впевняє, що воно „найправдивіше" репрезентує ідею маршала Пілсудського. А у висліді — уряд замісць попертя стрічається з боку власного табору радше з перешкодою. А діється це наче на злість тоді, коли кожна держава старається вести політику заграничну, внутрішню й економічну рішучо й категорично й коли Польща опинилася в положенні винятково небезпечному. В теперішньому критичному часі Польща не має ніякої льоґічної й послідовної орґанізації, на якій можна би було оперти реальний уряд та його програму".

До цих слів додамо, що одиноко можливим був іще таки уряд бувшого премієра Косцялковського, що, як відомо, вже не існує. Цей уряд дійсно намагався перевести „демократизацію режиму". Та все те, як знаємо, пішло в дубину.

Колиж тепер поглянемо на Польщу оком самої польської преси, то побачимо, що вона дійсно пливає. Нема в неї ніякого вже осередка, біля якого можнаб обєднати творчі сили, бо й урядовий табор розбився на ріжні ґурти, що взаємно себе поборюють, отверто або таємно, бо кожний з них хоче захопити владу.

З того виходить ясно, що Польща пливає, але на кораблі без керми і вітрил. На це треба нам памятати, коли слухаємо про польське „моцарство на моржу".

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ

(Надіслане з Парижа до „Свободи").

Вибори до французького парляменту відбувалися 26-го квітня й 3-го травня. Багато старих французьких політиків заявили по виборах, що такої боротьби за посольські мандати вони ще не бачили тут у Франції. Більш як 5 тисяч кандидатів, а водночас кільканацять партій та сотні самостійних кандидатів! Усі змагалися за малу скількість голосів, бо французьке жіноцтво не має права голосування, а крім цього, як це звичайно буває, велика скількість взагалі не приймає участи в голосуванні. Щоб не бути голословним, наведу один із багатьох прикладів: в Долішніх Пиринеях на 20,735 управнених до голосування, участь приймали лише 18,003. Є ще більш разячі випадки добровільного ухилювання від участи в голосуванні. Взагалі в Америці може бути мало зрозумілим, а подекуди і незнаним, як в Европі в останніх роках змагаються за те, щоб якнайбільше число населення приймало активну участь у виборах. Та більш цікавим є останній вияв французького населення щодо політичних ідей, хочби й хвилевих, переконань. Хто не знає змінливости політичних думок французького громадянства, той міг би помилково припускати, що ліві партії осягнули тревалу перемогу, що справді за ними йдуть міліони французів. Тимчасом останній вислід голосування треба розглядати тільки з точки зовнішньої політики й тих міжнародних обставин, що тепер зложилися тут в Европі.

Кождий француз у зовнішній політиці є привязаний до Англії. Для всіх них Англія була донедавна тим, на кого можна було при всяких обставинах покладатись. Однаке зайшли події, які надщербили вальори французький примат в Европі й Англія на те ніяк не хотіла реаґувати, або не хотіла реаґувати так, як цього бажали французи. Загальна військова служба в Німеччині була порушення нею версайського договору. Англія заняла до німецького потягнення негативне становище, але активно виступити проти Німеччини відмовилася. Прийшло обсадження Надренщини німецькими військами, — знов порушення версайського договору. Всі французи були тої думки, що цей випадок не пройде Німеччині безкарно. Тимчасом Англія заняла знову відмінне становище. Наслідком цього очі кожного політично невиробленого француза, як робітника, так селянина, чи купця, ремісника, звертались у напрямку Москви. Це фатальна помилка французів, але вина спадає виключно на праві політичні угруповання, які завжди в дилетантський спосіб ставились до большевизму. Преса та взагалі публіцистика дуже поверховно характеризувала большевизм і ті події, що відбувалися в советському Союзі. Крім цього праві партії в часі виборів не вказали французькому громадянству іншого виходу з ситуації. Італія була заанґажована в африканський війні, отже не могла бути тою потугою, на яку французьке населення могло би було покладати якусь надію. Пропаґувати замирення з Німеччиною не поважилась ні одна з існуючих партій. Наслідком цього залишалася єдина ілюзія: Большевія.

Що переконання не тільки пересічного француза, але навіть французьких політиків не є незмінні, свідчить більш разячий факт із перед чотирьох років. В тому часі наближалися вибори президента Франції. Бріян, як довголітній керівник французької зовнішньої політики, виставив був свою кандидатуру. Він виступав на кілька днів перед виборами з промовами в парляменті і сенаті і його політику одобрили майже одноголосно обі палати. А тимчасом Бріян при виборах перепав. Це був доказ того, що зовнішня політика не є тотожною з внутрішньою політикою. Наслідком цього вибраний був Думер. Таксамо останні вибори до парляменту це вияв одобрення зовнішньої політики, хоч не розрахованої на дальшу мету.

Але при останніх виборах до парляменту виказалося, що золота середина, себто поміркований партії, втрачають ґрунт, втрачають рацію свойого дальшого існування. Праві партії здобули більш як 20 нових посольських мандатів. Більше здобули ліві партії. Втратили поміркований партії, а найбільше втратила партія Еріота. Не будь отже лихих зовнішніх обставин, не підпадає ніякому сумнівові, що при виборах повну перемогу булиб осягнули праві партії. Однаке те явище поділу на екстреми, себто крайньо правих та крайньо лівих, вказує недвозначно, що й Франція йде тим самим шляхом, який уже мають за собою деякі европейські народи.

Чи буде працездатним новий парлямент, це питання, яке турбує нині кожного пересічного француза. Фінансова господарка негайно по виборах почала реаґувати, і то в некорисному напрямку. Акції падуть майже щоденно, державна скарбниця порожня. Тимчасом ліві партії продовжають свою демаґоґічну гру, заявляючи про необхідність накладати данини на заможніших. Кріза, з якої Франція почала була вибиватись, готова повернутися знову, й то напевно в більших розмірах. Праві ґрупи вважають, що ліві взагалі нездібні до якоїнебудь державної та господарської політики, тому, мовляв, найкраща нагода для їхньої остаточної компромітації. Якщо навіть ліві партії виказалиб свою повну нездібність, то й це ледви чи на довгий час переконає французів. Адже був уже час, коли ліві партії довели були господарство до повного банкротства. Француз, хоч і бачить усе те та відчуває на своїй власній шкірі, то страх перед Німеччиною каже йому простити навіть такі речі й робити ставку в даний мент на лівих, щоб таким чином у союзі з Большевією забезпечити Францію перед німецьким нападом. Що це ставка на сліпого коня, нікого з українців не треба переконувати. Натомісць француза тяжко переконати, бо нема в дану хвилю ліпшого коня, за якого він проміняв би сліпого й безсилого московського. Якщо хід міжнародньої політики в найближчому майбутньому принесе сякі-такі ґарантії Франції, можна бути певним, що ліві партії, які осягнули перемогу при останніх виборах, будуть знову зведені до ролі маленької, нешкідливої опозиції.

О. Бойків.

ВНУТРІШНЯ ЄДНІСТЬ

В часі одного відчиту присутній громадянин закинув бесідникові таке: „Ви накликуєте до єдности, ціпкости і концентрації національних сил. А самі ви перед хвилею накидалися гострими словами на інші ґрупи й називали їх шкідниками. Чи серед тих обставин може прийти до якоїнебудь єдности?"

Цей заміт, здавалося, містить у собі велику частину правди. Бож справді, як можна дійти до внутрішньої національної єдности, коли кожда ґрупа буде виступати перед широким загалом і взаїмно обкидати себе безпощадною критикою? Та, не зважаючи на свою сповидну слушність, той закид є всетаки безпідставний.

Це звучить парадоксально, але навіть єдність треба здобувати шляхом боротьби. Ні один нарід не прийшов до єдности в той спосіб, щоби представники ріжних політичних напрямків, перемучені внутрішньою боротьбою, зійшлися разом до одного стола й сказали собі: Та годі далі боротися. Помирімся, подаймо собі руки, розцілуймося й „ходім на пиво". Ми маємо досить зовнішніх ворогів. Чи треба нам витрачувати сили на внутрішню боротьбу?

Певно, що в обличчі чужих ворогів нерозумно витрачувати внутрішню силу. Знає це кождий політик. Та проте в житті з тої науки політичні провідники рідко роблять практичний ужиток. Про внутрішню єдність остаточно все рішають не так провідники вгорі, як широкий загал.

Подивімся на чужі народи, які осягнули внутрішню єдність і консолідацію, що їм на неї нераз із заздрістю поглядаємо. Візьмім як приклад нинішню Німеччину, або Італію, які то держави свою внутрішню консолідацію довели впрост до досконалости. Не йде про моральну вартість тих режимів, тільки про те, що названі держави осягнули найвищий щабель внутрішньої єдности, себто осягнули те, про що ми мріємо і про що вічно говоримо. Якж вони це робили? Шляхом миру, згоди, всенародних конґресів? — Ні. Вони єдність осягали шляхом внутрішньої боротьби, тертя, а навіть крови.

Партія Гітлера розростається з ґрупи сімох людей. Як він сам говорить у своїй книжці „Майн Кампф", довгі місяці вони не могли приєднати до своєї ґрупи ні одного члена більше. Та тим вони не знеохочувалися. Вони бачили виразно те зло, що тоді ділося в Німеччині; бачили як їх край, під проводом існуючих політичних партій, котиться до руїни.

Вони не йшли шукати порозуміння з провідниками тих партій, ні шляхом якихось „всенародніх зїздів" доходили до обєднання. Бо лихо містилося якраз в засліплених головах тих провідників. Чи варта було переговорювати з ними? Замісць переговорювати з ними, Гітлер і його люди вибрали шлях боротьби. Замісць приєднувати провідників чужих партій до себе, вони рішили вирвати зпід них маси, а їх самих поставити поза дужки. Вони пішли між народ і гостро критикували старі партії та демаскували їх провідників. Рівночасно вони говорили людям, як повинно бути і дого треба прямувати. Як довго ґітлерівський рух був слабий, так довго інші партії не звертали на нього уваги. Коли він почав зростати в силу, його теж почали поборювати. На естраду виступали ріжні бесідники, що взаємно обкидали себе тяжкою критикою, розбивали собі взаїмно віча, плила кров. Німеччина кипіла.

Але німецькі провідники мали перед собою культурний і вироблений політично загал. Німецькі громадяни слухали тих промов обидвома вухами, йшли до дому, передумували це все та рішали, котра ґрупа і котрі провідники є найкращі. Другого дня вони не сиділи на печі, але йшли знову, щоби свого вибраного провідника підтримати чином.

Рух ґітлерівський зростав. З сімох людей виростали тисячі, сотки тисяч, міліони. Ціла Німеччина обєдналася біля одного чоловіка, а провідники інших ґруп спилили немов те сміття до каналу, так, що по них і слід загинув.

Цей приклад повинен бути для нас наукою, як осягається внутрішня єдність; від кого та єдність залежить. Бо часто наші громадяни нарікають на українських провідників і складають на них усю вину за наші внутрішні роздори. Правда, на лихих провідників треба нарікати, треба їх критикувати. Однак на самому нарікані не треба кінчити. Треба попри нарікання ще цікавитися своїм суспільним життям, передумувати наші громадські справи, вдуматися глибоко в те, що інші партії чи провідники говорять і роблять. Знайшовши остаточно таку партію чи провідника, що найкраще відповідає уподобанням даного громадянина, цей громадянин не повинен сидіти вдома на печі, тільки повинен його піддержати чином.

В кожному народі і в кожній суспільності є добрі провідники і лихі. Коли широкий загал цікавиться народніми справами, коли визнається в них, коли має волю й охоту потрудитися та піддержати добрих провідників, а натаврувати лихих, то лихі самі від себе зникнуть. Колиж широкий загал недбалий; коли байдужний щодо того, хто ним править; коли вміє лише нарікати і всю вину за внутрішнє безладдя звалювати на провідників; коли не цікавиться і не визнається у своїх суспільних справах; коли не вміє розріжнити добрих ідей від лихих, розумних ґадок від пустомельства, чесних провідників від демаґоґів — то така суспільність не діждеться добрих провідників, не осягне єдности, не буде сильною. Бо вже так природа порішила, що на брудному тілі виростають воші, а лінивою суспільністю керують облудні демаґоги.

Життя не таке просте, як декому здається. Воно має свої закрути і парадокси. Одним з них є також питання „проводу і маси", на яким застановляються нині наші вчені. Правдою є, що в суспільному житті вирішну ролю грають одиниці-провідники. Можна також погодитися, що від одиниць-провідників залежить вартість цілої суспільности, чи народу. Та з другого боку також правдою є те, що кожна суспільність, кожний нарід, має таких провідників, на яких заслугує. Італійська революція видала Мусолінія, німецька Гітлера. А наша видала отаманів...

А. Баворський.

ВСІ ЗАТЯМИЛИ СОБІ

(Оповідання).

(3)

— То дивне, що тут сади гарно родять, а в нашім селі не хоче рости ніяке овочеве дерево, — замітив Семань. — Хто з нас хоче покушати добре яблоко, мусить аж сюди йти.

— В нашім селі взагалі не росте нічого доброго, — відповіла Каська сердито. — Як хто з нас хоче покушати щось доброго, то мусить аж сюди йти. Я маю велику охоту тут таки зараз лишитися.

Семань не знав, як розуміти те, що вона сказала. Ішов і ломив собі голову. Вже хотів спитати, та спізнився.

— Тут вже хата Мединиці. На порозі стоїть його син Дмитро.

— То ти, Касько? — крикнув Дмитро, побачивши дівчину з міхом під пахою. — Ти може від Лубаша по яблока? Він у нас купив два кірці.

— Я по яблока, — відповіла Каська. — Не так я, як Семань прийшов по ті яблока. Я лиш йому до помочи.

— Колиж бо я його не знаю, — сказав Дмитро, призираючися товаришеві Каськи. — Я не знаю хто він, та чи Лубаш справді вислав його по ті яблока. Чужому не можу дати.

— Тебе ніхто не питає, — відрізала дівчина. — То не твої яблока, то яблока твого батька. Не ти продаєш їх, а твій батько.

— Батька нема дома. Він казав мені, щоби я тобі видав ті яблока, як прийдеш. Про якогось Семаня не казав мені нічого. Шкода, що ти взяла помічника.

— Я сама двох кірців не возьму. Завеликий тягар. І ми обоє не возьмемо. Прийдемо ще раз.

— Я був би тебе відвіз. Ось коні при возі, бо я збирався їхати до ліса по хворост.

— То відвезеш нас обоє.

— То було би затяжко на одну пару коней. Два кірці яблок, дівка і два парубки... зломилася би віс.

— Семаня не треба тобі знати, як я тут. Ти мені видаш два міхи яблок. Яке тобі діло до того, хто їх понесе? За це я відповідаю, щоби яблока зайшли до Лубаша.

— Видати видам тобі. Лиш тобі. Та чужого, мені не знаного, до льохів з яблоками не впущу. Лише тебе.

— Добре. Я сама піду і наберу яблок до обох міхів. І витягну міхи з льоху.

— Я тобі поможу.

— Ні! Не поможеш, бо як ти підеш до льоху, то я не піду туди. Мусиш мене впустити саму.

— Та чому, дурна?

— Бо я не дурна! Я тебе боюся.

— А як Семань буде з тобою, то вже не будеш мене боятися?

— Нехай буде будь хто, тільки щоби був, той третій.

— Добре, добре. Я так тільки жартував. Ходіть обоє до хати.

Дмитро Мидинець таки загадав поставити на своїм, щоби бодай хвилю бути з Каською без свідків. Для його намірів треба було також розіґріти кров дівчини. Коли всі троє прийшли до хати, Дмитро сказав:

— Тато поїхали, мами вже цілком не маю. Мушу сам погостити вас. Сідайте. Почастую вас нашим медом, бо ви обоє мабуть троха змерзли. В ночі був мороз. Ще тепер зимно. Мід гріє. Загрієтеся і, йдучи назад, вже не будете чути зимна.

Дмитро поставив на столі мід у склянках і хліб. Каська любила мід, бо солодкий. Семань волів би горівку. Всеж таки мід був ліпший як вода, або пиво. Коли Каська врізала собі хліба, Дмитро сказав до неї:

— Хліб вже черствий. Мачай до меду і так їдж.

Каська робила так. Від того повеселіла. Стала балакати голосно, сміятися і до обох парубків шкірити зуби.

Коли так обоє сиділи і попивали мід, Дмитро взяв міх Каськи, міх Семаня непомітно кинув під лавку і ждав, аж обі склянки будуть порожні. Нарешті з цвяха в стіні здіймив ключ і сказав:

— Тепер ходіть до яблок.

Семань і Каська схопилися та, не думаючи про міхи, вибігли за Дмитром на подвіря. Льох був на подвірю. Дмитро приступив до нього, встромив ключ у двері, відчинив їх, увійшов до середини і сказав:

— Ходіть ближче!

— Чи ти мусиш з нами бути? — спитав Семань.

— Мушу показати вам, котрі яблока для вас. Ви самі могли би вибрати собі найліпші. Або, не знаючи яблок, могли би вибрати саме найгірші.

Каська і Семань увійшли до льоху. Дмитро кинув їм міх і показав, котра купа яблок для них. Вони зачали зготати до міха і не бачили, що Дмитро вийшов. Він припер двері, прикрутив ключ і під дверми стояв на підслухах. Чув, як обоє балакають про яблока, про мід, який пили, про Дмитра. Чув, що дівчина хвалила його. Не знав, що дівчина хоче у Семаня розбудити заздрість.

Коли міх був повний, обоє спитали нараз:

— Де другий міх?

— Я міха не приніс.

— Я міха не принесла.

Аж Каська пояснила, кажучи:

— Я забула за міх і ти забув.

— То відкиж взявся тут цей міх? — спитав Семань.

— Дмитро приніс. Твій міх мабуть ще лежить на лавці. Іди і принеси.

Семань підійшов до дверей і копнув їх. Вони не подалися. Пхнув з усеї сили, вони, неначе той мур.

— Боже! — крикнув. Той Дмитро дурень, або свинтюх! Він замкнув нас. Як забув за нас, то тут лишимося через ніч. Може і завтра ніхто не загляне до нас.

— Не помремо! — сказала дівчина. — Будемо жити яблоками. Зимно тут не є.

Коли Семань це вчув, ще більшого набрався жаху. Став кричати, у двері бити пястуками, чобітьми. Дмитро стояв за дверми і сміявся. Нарешті таки відчинив.

— Ти хіба не знав, що ми тут? — спитав Семань з докором.

— А ти хіба не знав, що як хто лишається в хаті, або в льоху, то ключ бере до середини, щоби хто не зробив йому збитка, або, як ось я, забувшися?

Кажучи це, Дмитро виймив ключ і назад встромив його, та вже від середини.

— Ось так робиться, — додав. — Тепер знадвору вже ніхто не замкне нас.

— Я йду по другий міх, — сказав Семань і вибіг з льоху.

— Що ти робиш?! — крикнула Каська, коли Дмитро вхопив її міх, і яблока висипав.

— Висипую, бо, показуючи вам яблока, я забувся і показав гірші. Тепер сам наберу тобі найліпших. Держи міх!

Дмитро вхопив шуфлю і став нею згортати яблока до міха. По хвили міх був повний.

(Далі буде).

— Як жеж це, пані Качальська, ви не зарезервуєте собі місця на цвинтарі біля гробниці вашого чоловіка?

— О ні, мій чоловік усе так страшно хропів!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НАЩО ЗДАЛАСЯ КНИЖКА? „Союз учителів англійської мови в місті Ню Йорку" розвів широкий розслід над звичками шкільної молоді в читанню книжок.

Дивилися за тим, що молодь читає. Чи добру літературу, чи кепську? За добрі книжки вважали такі, що розвивають духа, а саме розвивають критичність, вправляють розум та навчають дисципліни ума.

Варто би спитатися: Чи справді від читання розвиваються духові здібности? бо коли судити з того, що багато родичів і самі нічого не читають і дітям нічого читати не дають, виходило би, що читання це забавка, яка забирає час, але користи ніякої не приносить.

ЧИ Є ЯКА КОРИСТЬ?

Нюйорські вчителі виходять з зовсім іншого заложення. Вони не кажуть, що всі книжки розвивають духа, але вони кажуть, що деякі розвивають. Говорив Іван Франко:

Книги — морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч труду мав досить,
Дивні перли виносить.

Хто тут має слушність? Чи батьки, що байдужі до питання, чи їх діти щось читають і що вони читають, чи нюйорські вчителі й Іван Франко?

ЯК РОЗУМІТИ ПИТАННЯ?

Міг би читач розуміти, що я не хочу його спитатися це, але властиво питаюся щось зовсім інше, а саме: чи не думаєте ви, що такі розумні люди, як нюйорські вчителі, та великий письменник Іван Франко знають про цю справу краще, ніж „звичайна" людина?

Та вгорі ми читали, що за розвиненну умово людину вчителі вважали людину з розвиненим критичним змислом. Отже не дивімся на те, хто заявився за думку про пожиточність книжки для умового розвою, але стараймося розчовпати питання своїм розумом.

Адже можливе й таке, що й всі нюйорські вчителі й Іван Франко з ними можуть помилитися в цій справі, бож вони особисто заінтересовані в тому, щоб люди читали книжки: вчителям іде про те, щоб люди читали книжки: бо тоді вони будуть учити людей книжки читати, а Іван Франко був письменником, що був зацікавлений у тому, щоби люди читали книжки, які він писав. Як відомо, інтерес людини забарвлює її погляди, і тому треба добре придивитися, чи справді людина від читання книжки може набратися чогось корисного.

ОБРАЗА ПАМЯТИ ФРАНКА?

Відомо, є люди, яких таке питання може занепокоїти. Люди, що їх учили не покладатися на свій розум, знаходяться в тяжкім положенню, коли їм приходиться розвязати щось своїм розумом. Такі люди люблять спиратися на якийсь авторитет, повагу. Мовляв, як той таке сказав, то мусить бути правда.

Такі люди, почувши, що Іван Франко сказав щось там про питання, котре вони хочуть розвязати, зараз вчепляться за його слова як за безсумнівну правду. Якби хтось піддав у сумнів слова Франка, вони накинуться на такого чоловіка як на злобного огидника великого чоловіка.

Та хто добре читав твори Франка, той знає, що самий Франко ціле своє життя вчив критичного розбору всякої думки, ким вона не була би висказана. Він учив відноситися з таким самим критицизмом і до його думок. Він немовби кликав усіх шукати помилок у його думанню та поправляти його висновки.

Отже хто ображає память Івана Франка? Чи той, хто приймає слова Франка за непомильне слово, чи той, хто відноситься до нього згідно з засадою критицизму?

ДРУГА СТОРОНА МЕДАЛІ.

Та коли піддаємо в сумнів думки вчителів і Івана Франка, то таксамо треба поступити й з противною думкою.

Противна думка така, що читання не приносить ніякої користи.

Як думка вчителів і письменників про пожиточність читання книжок може бути диктована особистим інтересом, таксамо й думка про непожиточність читання може теж бути диктована особистим інтересом. Як учитель і письменник міг би схилятися до думки про пожиточність книжки, бо це було би йому корисно, якби люди таку думку приняли, таксамо й родичам могло би видатися корисним, якби діти книжок не читали, бо тоді родичі не потребували би видавати грошей на книжки.

ЯК РОБИТЬСЯ СЛІДСТВО.

Стояло перед учителями питання: які книжки читає молодь? Цікаво, як вони це питання розсліджували.

З рапорту видно це докладно. Не питалися вони один одного, що вони знають про цю справу, але пішли просто до учеників і учениць і питалися їх. Не питалися двох - трох, десять - двацять, але розпитувалися 47,000 учеників і учениць.

Можемо з того набрати поняття про те, як робиться слідство, себто скільки фактів збирають люди, заки скажуть, що справа мається сяк або так.

НАЙВАЖНІША КНИЖКА.

У своїм рапорті вчительський союз каже:

„З допитуваних учеників коло 71 процент читає переважно повісти, а з них більшість легкі повісти. Ці ученики читають мало життєписів та нарисів, дещо з поля історії, дуже мало драм і майже зовсім не читають поезії. Їх лектура не є зрівноважена".

Що значить „зрівноважена лектура"? „Лектура" це все те, що читається. Поняття зрівноваження лектури походить від поняття зрівноваження поживи. Пожива зрівноважена тоді, коли людина їсть усякі складники, що потрібні для розвою тіла й праці. Незрівноважена їжа може мати або замало товщу, або замало мяса, або замало ярини.

Тепер учителі кажуть нам, що й читання теж може бути зрівноважене, очевидно, для ума, або незрівноважене. Отже людина повинна не тільки читати, але й читати переріжні книжки: повісти, життєписи, наукові твори й поезію.

КНИЖКА Й ЧАСИ.

Кажуть учителі в своїм рапорті:

„Спис книжок, котрі читає нині шкільна молодь, виказує недостачу книжок, що дивляться в будучнину. А проте ці нинішні шкільні ученики за короткий час будуть мати вирішувати важні питання, що відносяться до існування теперішних суспільних і політичних установ".

Вчителі, як видно, вважають читання великого числа книжок, що дивляться у будучність, за підготування до вирішування важних питань нинішнього дня. Дехто вважає, що для цього зовсім читати не треба, або що на це вистарчає читання одної брошурки.

Чи не відсуває доля людей, що не хочуть читати поважних книжок, від вирішування важних питань життя?

З українського життя в Америці

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених А. У. Організацій міста Філядельфії.

На останніх зборах Злучених А. У. Організацій, дня 15. травня б. р., обговорено та вирішено такі справи:

1) Концерт в память І. Франка.

За постановою загальних зборів З. О. улаштуванням концерту в память 20-тих роковин смерти вана Франка занявся Комітет Тов. ім. І. Франка при допомозі управи З. О. Голова комітету гром. Головатий та секретар гром. Чорномаз здали точний звіт з підготови концерту та його програми, яку присутні делегати одобрили вцілости.

Заразом збори рішили візвати ввесь український свідомий загал Філядельфії і околиці до **масової** участи у святі та тим засвідчити нашу любов і пошану одному з найбільших українців, котрих видала Галицька Волость. Збори рішили теж, що ввесь прихід з концерту є призначений на цілі, звязані з іменем та наукою Франка; на його памятник та видання його творів.

Концерт відбудеться в неділю, 24. травня б. р., на Українській Галі при 847 Н. Френклін вул. Зачнеться відспіванням пісні „Вічний Революціонер" хором у супроводі великої нашої орхестри.

2) Праця політичного комітету.

На зборах З. О. 24. квітня б. р. вибрано політичний комітет в складі: адвокат М. Дудан, голова; гром. Т. Хемій, секретар та гром. М. Головатий, скарбник. Завданням цього комітету було вироблення пляну політичної організації філядельфійських українців, щоби наша громада могла добитися більшого значіння в політичнім життю Філядельфії.

Ця комісія відбула свої перші наради під проводом голови З. О., д-ра В. Ґалана та одноголосно дійшла до таких висновків: 1) Політична організація філядельфійських українців має переводитися в тіснім порозумінні з горожанськими клюбами та існувати як один підвідділ Злучених Організацій; 2) Щоб осягнути намічені цілі, політична наша організація буде взоруватися на політичних організаціях Філядельфії; 3) Для збудування певної основи для наших організацій взагалі треба перевести негайно спис українського населення Філядельфії, щоб в цей спосіб перечислити нашу чисельність, розподіл по дільницях та нашу доростаючу матеріяльну та культурну силу.

Приявні делегати одноголосно завились за переведення наміченого пляну в життя. Після цеї ухвали збори рішили, що тимчасовий політичний комітет стає постійним політичним комітетом та має доповнитись трьома представниками від кожного горожанського клюбу.

Цьому комітетові доручено приступити негайно до виготовлення потрібних друків та ввійти в порозуміння зі всіма світськими та церковними організаціями.

Управа Злучених А. У. Організацій міста Філядельфії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА.

В останніх місяцях жертви на визвольну боротьбу значно обнизилися. Причиною цього є по части збірки на повенян, проти чого, очевидно, ні один совісний українець не може виступати. Та як би не було з ріжними збірками, ми не повинні забувати також і про визвольну боротьбу. Бо рідний край і ті, що там кровавляться у нерівному бою, теж потребують від нас помочі і то помочі можливо найбільшої. Якраз у тих весняних і літніх місяцях, себто в місяцях, коли наша збіркова акція тут обнижується, вони там могли би розвинути якнайширшу роботу. Бо якраз у теплу пору вони можуть краще скриватися перед гончими аґентами поліції, й краще можуть занести до кожної української хати слово потіхи, боевого духа і надії на наше національне визволення.

Цієї потіхи не можуть подати провідники леґальних партій, яким уряд гостро заборонив ні словечком не споминати про національний гнет, про нашу самостійність, про можливість відорвання, а навіть заборонив виставляти національну хоругву і співати гимн. Як признаються самі леґальні провідники, про ці всі справи вони мусять перед українським народом мовчати і ці справи як у письмі так і в слові обережно обходити.

Хтось мусить про ті справи говорити, і коли не можна цих справ розказати нашому народові леґально, то треба розказати їх нелеґально. Памятаймо, що головним завданням Організації Українських Націоналістів є якраз розказати українському народові те, про що вороги заборонили говорити леґально. Правду говорять наші угодовці, що школа для народу є найбільше потрібна. Але помиляються вони дуже, думаючи, що школа міститься тільки у шкільних мурах. Є ще життєва школа. Школа характерів і гарту. І якраз такою школою є Організація Українських Націоналістів, яка приготовляє український нарід до революційного зриву, наповнює його духом геройзму. З браку того націоналістичного — геройчного духа ми дотепер не створили своєї держави, хоч нас велике число й багаті замешкуємо простори.

Без цієї науки, без цієї підготовки, яку наші революціонери на рідних землях, з наражениям свойого життя, виконують — українські широкі маси повернулисяб лицем у бік большевизму, який теж працює нелеґальними засобами і який обіцяє людям вихід з тяжкого положення теж через революцію, але через московську революцію, що має на ціли свій московський інтерес, а не наш національний.

Вороги знищили наш край економічно. На Великій Україні відобрали людям приватне майно й передали його державі. Знову ж на інших займанщинах вороги осягнули те саме ріжними економічними шиканами. Нема вже тепер серед нашої суспільности людей типу Чикаленка, Терещенка, чи інших багатирів, які час до часу сипали на українські цілі десятками тисяч долярів.

Революційна боротьба нині мусить опиратися на зубожілому українському загалові, який не всилі зібрати на ту цілу належних фондів. Львину частину тих фондів дотепер збирали Америка й Канада, а в малій скількости також краї Полудневої Америки. Ці фонди були мінімальні, бо як можна вести революційну підготову успішно, маючи до розпорядимости кілька, чи хочби навіть кільканадцять тисяч долярів на рік? Та, не зважаючи на тяжкі фінансові недомагання, українські націоналісти-революціонери робили те, що могли, й матеріяльні браки надолужували своїм особистим геройзмом і посвятою. Їх напружену активність стверджують самі окупантські суди. А що українські революційні організації завдають ворогам тяжкі удари, можуть також посвідчити ті тяжкі кари, які вороги на них накладають. За малу летючку польські суди карають революціонерів карою пять літ тюрми. Не менше жорстоко розправляється з ними большевицька і румунська влада.

Дехто з наших домашних мудрагелів критикує за те Орґанізацію Націоналістів, кажучи, що через те вона винищує українську молодь. Якби ті мудрагелі, замість критикувати революціонерів, що йдуть на муки, придумали спосіб, яким ми можемо відзискати свої землі без жертв — то тим вони далеко більше причинилисяб для нашої молоді, яка йде у тюрму чи на смерть не з розкоші, тільки ведена глибшими причинами. Чи знають ці мудрагелі, що ні один нарід на світі не висвободився без жертв і то великих жертв, а Ірляндія, наприклад, яка має всього трохи більше як три міліони людей, в часі своєї визвольної боротьби по світовій війні втратила біля тисячу двісті своїх найкращих синів, що їх вивішали англійці?

Без жертв не обійдеться і в нас. Тому ми не повинні скавуліти, як це роблять деякі наші мудрагелі, коли в нашій суспільности є люди, що готові пожертвувати себе для нас. Не називаймо їх пропащими одиницями, тільки заохотім їх до дальшого геройзму, скріпім їх морально і фінансово, та зложім якусь жертву і зі свого боку.

Попри багато інших тутешніх справ ми не сміємо забувати також і на визвольну боротьбу.

К. О.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНИ,

Амстердам, Н. Й. — Вислано до Обеднання $35 для потерпілих від повени. Ту суму зложили: по $10: Тов. ім. І. Франка, від. 266 У. Н. Союзу, Бр. Св. О. Николая і Сестр. Н. З. П. Діви Марії. Михайло Ковальчук з Масина, Н. Й., прислав до відділу на ту ціль $5.

Василь Михалюк,
секр. від. 266 У. Н. С.

—o—

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Двічі дає, хто зараз дає. — Розуміючи правдивість цеї народньої, а радше вселюдської мудрости, наше тов. „Українська Січ", від. 170 У. Н. Союза, подає другу жертву-поміч повенянам.

Підчас мітінґу нашого товариства, дня 17. травня б. р., на поклик предсідника П. Меленя жертви на повищу ціль зложили: О. Логин, П. Мелень, Г. Готра, М. Клапко, С. Безушко, Т. Наконечний, І. Грабар, Я. Олінський, П. Деркач, Н. Лазорко і В. Цан по $1; Е. Онуфрів і А. Милянович по 25 ц. Разом $10.50, котрі передано Центральному Комітетові, а Центральний Комітет переслав їх до Обєднання.

Осип Логин.

Гвайтстон, Л. Ай. Члениці тов. Союзу Українок, від. 43, С. Левицька й М. Кузьма занялися збіркою по домах для потерпілих від повени. Разом зібрано $19 та вислано до Обеднання. Жертву зложили: А. Деревляна $2.25; М. Бринь $2; П. Кульчицька $1.25, а по $1: М. Каць, М. Сапович, С. Волчук, А. Баран, С. Левицька, М. Сосик, М. Сурмач, С. Мрикало, Р. Дзярська, К. Чолій, А. Кавка й Полуш. По 50 центів зложили А. Луць і Я. Олексів, а по 25 центів К. Міскоска й Е. Пілевська. За уряд:

А. Деревляна, голова,
П. Кульчицька, кас.,
М. Бринь, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА. (11)

Хлопці запускалися чимраз далі в глиб праліcу. Доріжка раз звужувалася, раз поширялась і гадюкою вилася поміж старезні пні дерев. І коли з одного боку це давало їм радість, з другого боку ця виправа почала Діка трохи лякати. „Вертайся, вертайся чимскоріше назад!" — нашіптував уперто йому якийсь голос.

Поглянувши на годинник, він вкінці закликав: „Гей, та цеж пізно. Майже обідня пора. Вертаймось назад. Крім того скоро зачне заходити сонце. Цікавий я знати, як далеко ми зайшли?" „О, не дуже далеко", відповів Док, одначе його голос не звучав дуже певно. „Цікавий я, чи гарно булоб, колиб ми тут переночували?" — він сказав.

В цей мент тишину нетрів перерізав страшний рев. Відгомін покотився кількакратно по нетрях і вгпився десь у їх гущавниках. Малі малпочки зчезли мов мара. Хлопці відрухово стулились до себе. Вони були відважні хлопці, але навіть найвідважніший чоловік тремтить, коли зачуе в Африці цей рев.

У цілій Африці був тільки один чоловік, що не боявся короля звірят. Це був Тарзан. Але він був далеко. Немов на глум, тяжка небезпека зависла над хлопцями якраз у цю хвилю, коли Тарзан, продираючися крізь куці, поспішав до залізничого шляху, щоб охоронити їх від небезпеки та взяти у свою опіку.